

HÄIRITTY JOULUILO

Pikku Jaakolle oli tulossa hauska joulu. Hänellä oli äidille joululahja. Arvokas lahja, joka oli riemastuttava äidin.

Se oli pantu puodissa sievään paperilaatikkoon niin että jo ulkoapäin näytti lahja arvokkaalle. Mitä oli sisaren lahjat tämän suhteen? Kaikki yhteensäkin? Ilmanaikojaan vain!

Hän oli nähnyt kaikki heidän lahjansa, joita heillä oli vanhemmilleen ja toisilleen. Tytöt olivat näytelleet ne moneenkin kertaan. Vaan hänen lahjaansa eivät tytöt tienneet! Hän oli päättänyt ettei näytä eikä virka mitään, on aivan niin kuin hänellä ei mitään lahjaa kenellekään olisikaan, että sitten kaikki oikein hämmästyvät, kun laatikko lentää ovesta.

Hän piirusti laatikon kanteen: ÄIDILLE. Mutta kun hän tapasi säilöistään kirjoituksineen ja postimerkkeineen vanhan kirjekuoren, minkä joskus oli kadulta löytänyt, hän kiinnitti sen laatikon kanteen. Mainiota! Nyt eivät tiedä suuntiakaan keneltä lahja on.

--Jos tietäisitte! meni hän sanomaan tytöille ihastuksissaan asiansa erinomaisesta onnistumisesta.

Tytöt koettivat arvaillla, mutta eivät suuntiakaan osanneet. Niin vähäpätöisiä arvailivat, että oikein nauratti! Jaakosta tuntui houkuttelevalle sanoa, että näkisi heti, kun tytöt hämmästyvät.

--Olen sika, jos sanon! ehätti Jaakko vakuuttamaan, kun tytöt alkoivat kiihkeämmin pyydellä. Kunniansanansa annettuaan oli hän varma itsestään, ja salaisuutensa oli kuin lukon takana.

Tytöt vain kiihtyivät, mitä päättävämpi Jaakko näytti olevan. Ja Esteri--vanhin heistä kaikista--otti Jaakon lujille, kun sattui kahdenkesken. Hän pyysi niin, niin hartaasi: Jaakko rakas! rakas Jaakko! Ja hän lupasi kaikkia, lupasi sanoa ja näyttää jo edeltäpäin, mitä hänellä oli Jaakolle, ja olisi luvannut vaikka silmän päästään, jos Jaakko olisi näyttänyt tai sanonutkaan lahjansa. Lopuksi Esteri suuttui ja uhitteli: älä huoli, Jaakko! Eevalle Esteri sitten kuvaili, miten kaunista on, kun lapset toisilleen uskoivat, mitä heillä on vanhemmilleen, ja kiittelivät Kitelän Iivaria, joka oli näyttänyt sisarilleen lahjansa.

Jaakko nauroi halveksivasti:

--Pahanen kalalauta, näyttipä tuonkin tai oli näyttämättä.

--Sinulla ei ole senkään veroista! sanoi Esteri.

Jaakko oli kiihtyä. Turkanen, jos hän näyttäisi, niin Esteri lentäisi selälleen! Tytöt yhtyivät ihan haltioihinsa. He pyysivät ja rukoilivat.

--En sano! hän innostuksissaan vastasi tyttöjen pyyntöihin.--Sitten vasta, kun laatikko ovesta lentää, huudan minä, että ne ovat _sakset_!

Jaakolle oli ihan käsittämätöntä, mitä Esteri pyrskähti nauramaan. Eevakin rupesi nauramaan aivan kuin yht'äkkiä olisi huomannut jotakin hassua.

--Hullujako nuo ovat!

Samassa tuli äiti sisään. Esteri äidille selittämään:

--Jaakko ei sano kenellekään, mitä hänellä on äidille joululahjaksi, vasta sitten kun laatikko ovesta lentää, huutaa hän, että sakset ne ovat.

Jaakko seisoi silmänräpäyksen ajan tyrmistyneenä. Sitten äkkiä singahti kuin poukka Esterin eteen ja tämä samassa oli lattialla pitkällään.

--Jaakko! ehti äiti tuskin siihen sanoa, kun jo Esterin laatikko piirongista oli lattialla ja tavarat huiskin haiskin ympäri huonetta, niin että seinillä ripisi. Sen tehtyään hän yritti kamariin, missä Esterin joululahjat olivat pienessä vasussa, sirottaakseen nekin. Mutta äidin ohi mennessään tarttui hän äidin käteen kuin Absalom puun oksaan. Hän temposi irti ja potkaisi kumoon joulukuusen, joka oli tuotu sisään ja seisoi keskilattialla. Se oli kostoksi äidille! Eeva siitä suuttui enemmän ja, kun ei muuta voinut, kiusoittavalla äänellä sanoi Jaakolle:

--Senkin saksii-Jaakko!

Se oli tulta tappuroihin. Onneksi oli Eeva esteitten takana ja tarpeeksi kaukana. Eevan nukke sai kärsiä koston. Sen viuhautti Jaakko lentämään yli huoneen uunin kylkeä vasten, että kaula poikki. Mutta kaikki tämä oli Jaakosta kevyttä. Voima kuohui ja aivan kuin puski häntä tarttumaan johonkin raskaaseen, mikä liikutellessa ryskäisi ja jymähtelisi. Hänellä tuntui olevan voimaa ja halua kaataa pöytä ja vaikka koko tuo piironki tuolla. Hän viskasi muutaman tuolin kumoon--ja siihen halu raukesi. Hän syöksyi ulos ja purskahti itkemään.

Hän ei mene sisään koko iltana. Olkoot ja antakoot lahjansa. Ei heillä kuitenkaan ole niin hauska, kuin olisi ollut! Eikä äiti saa uusia saksia: Saa pitää ne vanhat saksikulunsa, joita aina tuskittelee ja joilla kesällä matonkuteita leikatessaan sai niin pahan rakon peukalohankaseen, että koko käsi turposi ja lääkärin piti leikata kättä. Mitä sanoisivat äiti ja Esteri ja Eeva, jos äidin käsi nytkin kipeytyisi? Eiköhän tulisi hätä niinkuin kesälläkin.

Mutta Jaakolle itselleen tuli samallinen hätä kuin kesällä, jolloin hän alkoi kerätä rahoja ostaakseen uudet sakset.

Hän meni sisään. Joulukuusi oli pystyssä ja tuoli oli paikoillaan. Ei ollut muita kuin Esteri huoneessa. Hän oli koonnut tavaransa eikä näyttänyt olevan tietävinäänkään Jaakosta. Vihassa päätti Jaakko hänen olevan. Sitten kyökistä Eevakin itkusilmin, toisessa kädessä päätön nukke ja toisessa pää. Jaakko meni heti Eevaa lepyttämään, koettaen selittää, miten nukan saattaa korjata. Ja hän lupasi Eevalle näyttää lahjansa, kutsuen Eevan kamariin.

Eeva unohutti surunsa ja ihastui heti laatikkoon. Sakset olivat kauniit hänestä, vaan varsinkin laatikko. Jaakko lupasi Eevalle laatikon, sitten kun on äiti saanut saksensa. Jaakko näytti ja selitti, että hän oli pannut kirjekuoren siihen, että luultaisiin laatikon ja saksien tulleen postissa Amerikasta. Eevasta se oli erinomaista ja mukavaa.

--Kuule, Jaakko! Ei sanota kenellekään! Sanotaan Esterille, että ei sinulla olekaan sakset, vaan muuta.

Eeva sai Jaakon innostumaan. Ja kun hän sanoi Esterille, niinkuin Eeva oli neuvonut, että hänellä ei olekaan sakset, vaan muuta, jolloin Eeva tekeytyi sen näköiseksi, että se muu on hyvin erinomaista, niin Jaakko aivan uskoi, että Esteri niin luulee, varsinkin kun Esteri alkoi Eevalta kysellä, kun tämä näytti niin hyvillään ja salaperäinen olevan.

Melkein entisellään oli Jaakon asia ja alkoi taas jännittää. Hän ei

tahtonut malttaa odottaa iltaa ja lahjojen aikaa. Heti kun joulukuusi oli sytytetty, hän meni ulos lahja kainalossa hyvin salaa, mutta viskattuaan sen, tuli hän heti itse jäljestä uteliaana näkemään ja kuulemaan.

Esteri otti lahjapaketin lattiasta ihastuneena, kun oli niin sievä laatikko. Hän luki kirjekuoresta: »Korkeasti kunnioitettava Herra Pastori Hieronymus Rähkä----»

--Ei se ole tänne! ehti jo äiti sanoa, mutta Eeva väitti, että on se! Ja selitti, että siinä on kannessa oikea kirjoitus: äidille, mutta kirjekuori on vain sitä varten pantu, että sakset ovat tulleet postissa Amerikasta.

Esteri purskahti taas nauramaan ja Jaakko pujahti kamariin pimeimpään loukkoon. Hän häpesi niin, että itki. Vaikka kuuli äidin ihastelevan saksia, niin ei se mieltä parantanut. Hän toivoi, että Esteri sairastuisi ja kuolisi!

Sitä hän mielessään hautoi eikä häntä saatu koko iltana loukosta, ei hyvällä ei pahalla. Tälle maailmalle tietämättömänä nukuksissa hänet sieltä vihdoin kannettiin sänkyynsä.

POIKATYTTÖ

.....

Liisa päättikin, että nyt hän ei mene enää koskaan poikien pariin, vaan on aina ja ikänsä tyttöjen kanssa! Huomenna jo lähtevät leikkimään metsässä ulkona kaupungista! Ei voi sitten kukaan haukkua eikä mistään tulla kantelemaan ja pauhaamaan äidille! Ja hänestä tuntui niin äärettömän hauskalle olla siellä rauhassa tyttöjen kanssa.

Hän lähti jo illalla valmiiksi puhumaan tytöille, että lähdettäisiin leikkimään hautajaisia.

Niitä hän aina leikki tyttöjen kanssa, kun niissä sai hommata. Ja tytöt eivät juuri muulloin leikkineetkään hautajaisia, sillä kukaan muu ei osannut niin lystiä hautajaisia hommata kuin Liisa. Ja aina kun Liisa oli tyttöjen kanssa, niin leikkittiin niitä monta päivää perätysten.

Suuret hautajaiset, suuremmat kuin koskaan ennen, hommasi nyt Liisa. Jokainen tyttö pyytää kotoaan sokuripalan tai kaksi. Hän käy vielä tänä iltana hakemassa variksenmarjoja, joista puserretaan mehua viiniksi. Ja hän kävi tilaamassa jo pastorinkin, jona heillä aina oli muuan kerjäläispoika Aappo, leipäpalkalla ja väliin paljaasta asianharrastuksesta.

Jo aamulla varhain oli Liisa sitten puuhassa ja touhussa. Äitinsä oli hänelle antanut runsaalla kädellä kaikkea hyvyyttä iloissaan, että Liisa tyttöjen kanssa meni leikkimään.

Metsän laidassa katajapensaikkoisella tasangolla oli heidän leikkipaikkansa. Sinne järjestettiin kaikki niinkuin olla piti.

Lampaan Eedla, jolla oli nukke, oli muka lanssihteerska. Häneltä oli muka kuollut tytär Amanda, ja oli haudattava. Se lepäsi arkussaan havumajassa suruhuoneen vieressä. Kaikki vieraat olivat jo pukunsa järjestäneet,

hameet oli kurtattu niinkuin herrasväellä ja huivit kääritty hatuiksi. Aapon puki sitten Liisa papiksi: kaksi paperipalasta, jotka hän aina varusti mukaansa asiaa varten, hän kiinnitti neuloilla Aapon paidankaulukseen ja vyöliinansa sitoi riippumaan hänen selkäänsä, ja niin oli pappi valmis, avojalkainen pappi ja karvalakissa.

Hautajaiset olivat hauskimmillaan, kun äkkiä syöksyi poikalauma metsän peitosta häiritsemään kaikki puuhut huutaen ja kirkuen. Muuan heistä hyppäsi suoraa päätä suruhuoneeseen, tyhjensi poskeensa muutaman viiniastian ja pisteli makeaan suuhunsa sokuri- ja nisupaloja, joille herkuille heti toisiakin tuli. Panivat kaikki puhtaaksi! Ja aivan kuin viini olisi päähän mennyt riehuivat he. Muuan keksi Amanda-vainajan ja viiletti sen ilmaan lentämään. Se sekaantui läheisen petäjän oksiin ja jäi sinne.

.....

--En minä saa häntä taipumaan, sanoi äiti.--Olkoon iltaan asti, kun isä tulee kotia. Ja rangaistukseksi siihen asti hän pani Liisan vintin porstuaan.

--Saat siellä miettiä, miten pahanilkinen olet ollut.

Liisan oli paha olla, mielensä kuohui. Mutta sitten hän tyyntyi vähän, istahti vintin rappusille ja alkoi itkeä.

Lapin emäntä oli sanonut, että hänessä on pahahenki ja Häntä ei hyvä seuraa. Ei ole pahahenki! Hän rukoilee Jumalalta anteeksi, vaan ei Mikolta eikä Lapin emännältä.

Hän tunsu kuin vihaa äitiäkin kohtaan. Ja kuin kostoksi hän ajatteli, että hän menee metsään ja eksyy sinne ja kuolee, niin saa äiti itkeä...

Itkiessä siinä mieli sulautui. Hän nousi vintille, kulki perimmäiseen sopukkaan ja pani maata seinävierelle. Siinä hän nukkuu vaikka kuin kauan, niin kauan että nälkään kuolee... Ja ajattellessa, että isä ja äiti tulevat hakemaan ja näkevät hänet kuolleen, purkautui hän itkemään sitä surua. Hän itse suri itseään!

Hän tunsu olevansa niin yksin koko maailmassa, kaikki olivat häntä vastaan. Kaikki muut paitsi Tepon Iikka. Mutta hänkään ei huoli kenestäkään muista! Jos tulisi sairaaksi, niin hän rukoilisi Jumalaa, että kuolisi ja pääsisi taivaaseen. Siellä olisi hänen hauska olla.

Hän katseli sinistä taivasta, mikä näkyi vintin ikkunasta hänen siinä maatessaan. Tuolla sinisessä taivaassa olisi yksinään ja hyppisi noille pilville...

Hän siihen nukahti ja herättyä tuntui pahalle ja ikävälle. Ulkoa kuului iloista melua ja hän siirtyi ikkunasta katselemaan.

Muutamalla kartanolla näki pieniä tyttöjä leikkimässä, toisaalla poikia pallolla. Näytti niin hauskalle ja kirkkaalle ulkona, täällä vintissä oli niin ikävä ja paha.

.....

(Teuvo Pakkala, Lapsia, 1895)